

Arkist. 263/4.5.2015

KIRSI LUOTO
KULTTUURIYMPÄRISTÖPALVELUT HEISKANEN & LUOTO OY

KANGASALA PAKKALA
TURSOLANTIEN VARHAISMETALLIKAUTISEN LÖYTÖPAIKAN TARKASTUS
2014

SISÄLLYSLUETTELO

1	Johdanto	2
2	Menetelmät	3
3	Tulokset	3
4	Lähteet.....	3
	Tarkastetun kohteen kuvaus: Tursolantie.....	4

Liite 1. Digitaalikuvaluettelo

Kartta 1. Koekuoppien sijainti ja pintapoimitut alueet, MK 1:900

Taustakartat:

- Maanmittauslaitoksen Maastotietokannan 11/2014 aineistoa

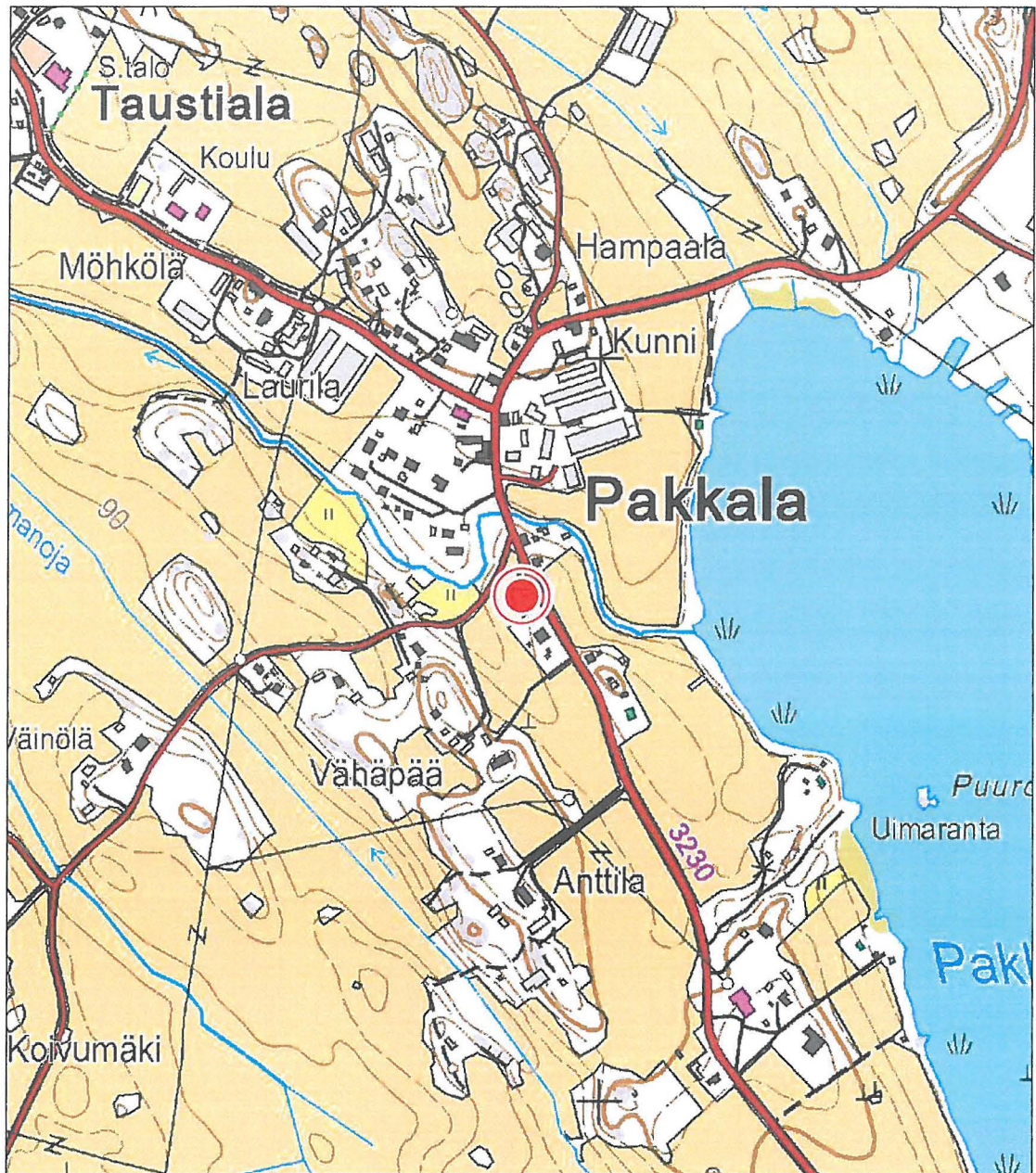
http://www.maanmittauslaitos.fi/avoindata_lisenssi_versio1_20120501

**KANGASALA PAKKALA
TURSOLANTIEN VARHAISMETALLIKAUTISEN LÖYTÖPAIKAN TARKASTUS 2014
TIIVISTELMÄ**

Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy suoritti kesällä 2014 arkeologisen inventoinnin Kangasalan Pakkalassa. inventointi tehtiin Pakkalaan laadittavan kyläyleiskaavan taustaselvityksenä. Inventoinnissa löydettiin Pakkalan Rauksamanojan pohjoisen haaran etelärannalta pala mahdollisesti varhaismetallikautista keramiikkaa. Inventointiajankohtana löytöpaikalla, länteen viettävällä pellolla kasvoi korkeaa viljaa eikä aluetta voitu tarkastaa kuin pintapuolisesti. Kaavan eteenpäin viemiseksi oli löytöpaikalla suoritettava tarkastus paremmissa havainto-olosuhteissa. Tarkastus tehtiin 12.11.2014 ja sen suoritti arkeologi (FM) Kirsi Luoto Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:stä. Tursolantien löytöpaikan tarkastuksessa ei havaittu merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä. Tarkastuksen perusteella näyttää siltä, että Tursolantien saviastianpalaa voidaan pitää yksittäisenä irtolöytönä, joka saattaa olla peräisin alueella tai sen lähistöllä sijainneesta, mutta nyt jo tuhoutuneesta asuinpaikasta.

ARKISTO-JA REKISTERITIEDOT:

Tutkimuksen laji:	arkeologinen tarkastus
Tutkimuslaitos:	Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy
Inventoija:	FM Kirsi Luoto
Kenttätyöaika:	12.11.2014
Peruskartta:	2141 08
Tarkastetun alueen sijainti:	ETRS-TM35FIN P: 6815630 - 6815750 I: 360828 - 360915
Alkuperäinen tutkimuskertomus:	Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy, arkisto
Kopiot:	Kangasalan kunta Museovirasto Pirkanmaan maakuntamuseo
Löydöt:	Ei uusia löytöjä.
Aikaisemmat tutkimukset:	Kirsi Luoto 2014 inventointi
Tutkimuksen kuvat:	Kangasala Pakkala Tursolantie 2014: 1 – 9 (Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistossa)

Kuva 1. Tursolantien varhaismetallikautisen saviastianpalan löytöpaikan ja tarkastuskohteen sijainti merkitty kartalle punaisella pallolla. Pohjakartta © Maanmittauslaitos 11/2014.

1 Johdanto

Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy suoritti kesällä 2014 arkeologisen inventoinnin Kangasalan Pakkalassa. inventointi tehtiin Pakkalaan laadittavan kyläleiskaavan taustaselvityksenä. Inventoinnissa löydettiin Pakkalan Rauksamanojan pohjoisen haaran etelärannalta pala mahdollisesti varhaismetallikautista keramiikkaa. Inventointiajankohtana löytöpaikalla, länteen viettävällä pellolla kasvoi korkeaa viljaa eikä aluetta voitu tarkastaa kuin pintapuolisesti. Kaavan eteenpäin viemiseksi oli löytöpaikalla suoritettava tarkastus paremmissa havainto-olosuhteissa. Tarkastus tehtiin 12.11.2014 ja sen suoritti arkeologi (FM) Kirsi Luoto Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:stä.

2 Menetelmät

Tarkastusajankohtana (12.11.2014) pelto, jonka pohjoislaidasta saviastianpala oli löytynyt, oli sängellä ja kasvoi heinää. Pellolla oli kuitenkin traktorin ajouria, joita pystyttiin pintapoimimaan kohtuullisin havainto-olosuhtein. Pintapoiminnan lisäksi alueelle kaivettiin yhteensä seitsemän koekuoppaa topografisesti otollisimpiin maastonkohtiin. Koekuopat kaivettiin alueen luonnolliseen pohjamaahan, saveen, saakka. Tarkastuksen kulkua dokumentoitiin sanallisen kuvauksen lisäksi ottamalla digitaalivalokuvia ja paikantamalla kaivetut koekuopat satelliittipaikanninta käyttäen. Jälkityövaiheessa digitaalivalokuvat luetteloiitiin Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistoon ja kartat piirrettiin käyttäen Map Info- GIS paikkatieto-ohjelmistoa.

3 Tulokset

Tursolantien varhaismetallikautisen löytöpaikan tarkastuksessa ei havaittu merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä. Koekuopissa havaittu maannos käsitti savimullasta koostuvan peltokerroksen ja sen alaisen pohjamaan eli saven. Ainoat löydöt koekuopista olivat peltokerroksessa havaitut tiilenmuruset, joita löydettiin koekuopista 1, 2 ja 7. Alueelle suunnitellun uuden rakennuspaikan alue pintapoimittiin traktorin ajourien kohdalta, mutta pellon pinnassa ei havaittu arkeologisesti mielenkiintoisia löytöjä tai ilmiöitä. Pelto vaikutti myös pintahavaintojen perusteella olevan kauttaaltaan erittäin savinen. Alue pellon ja Tursolantien välissä kasvoi heinää ja vaikutti olleen myöhemmän maankäytön kohteena. Tarkastuksen perusteella näyttää siltä, että Tursolantien saviastianpalaa voidaan pitää yksittäisenä irtolöytönä, joka saattaa olla peräisin alueella tai sen lähistöllä sijainneesta, mutta nyt jo tuhoutuneesta asuinpaikasta.

18.11.2014

Kirsi Luoto
FM, arkeologi
Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy

4 Lähteet

Painamattomat lähteet:

Luoto, Kirsi 2014. Kangasala, Pakkalan kyläyleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2014. Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistossa.

1. TURSOLANTIE

Nimi:	Tursolantie
Kunta/kylä/tila	Kangasala/Pakkala/ 211-480-7-53
Laji:	löytöpaikka
Ajoitus:	varhaismetallikausi (?)
tyyppi/tyypin tarkenne	irtolöytö
Rauhoitusluokka:	-
Lukumäärä:	1
P:	P: 6815686
I:	I: 360897
Z/m.mpy	noin 95 m mpy
Koord.selite	Löytöpaikan koordinaatit.
Etäisyystieto	Sahalahden kirkosta noin 4,3 km kaakkoon.
Peruskartta:	2141 08
Aiemmat tutkimukset:	Kirsi Luoto 2014 inventointi
Aiemmat löydöt:	KM 39957: 1 (saviastian pala)
Löydöt:	Ei uusia löytöjä.

Kohteen kuvaus ja havainnot inventoinnissa 2014: Löytöpaikka sijaitsee Kangasalan Pakkalan kylässä, noin 4,3 km kaakkoon Sahalahden kirkosta. Mahdollisen asbestikeramiikanpalan löytöpaikka sijaitsee Rauksamanojan pohjoisimman haaran etelärannalla, noin 60 m ojasta kaakkoon, länteen ja länsiluoteeseen loivasti viettävän peltorinteen itäreunassa, lähellä Tursolantien reunaa. Kesän 2014 inventointiajankohtana pelto kasvoi viljaa, joten sitä ei voitu kauttaaltaan pinta-poimia. Tarkastuksessa kuitenkin löydettiin pellon reunasta, läheltä tien reunaa todennäköisesti asbestikeramiikan kappale (kuva 2). Keramiikan kappale on varsin suoraseinämäinen, ja sen toinen pinta on punertava. Saven sekoitteena on kuitumaista ainetta, joka todennäköisesti on asbestia. Vastaavan kaltaista keramiikka on löydetty muun muassa Kangasalta, Sammaliston kivikautiselta asuinpaikalta (ks. Jussila 2007, sivu 20, KM 36634:1). Keramiikan löytöpaikalle on suunniteltu uusi erillispientalon rakennuspaikka.

Kuva 2. Asbestikeramiikan palanen Tursolantien löytöpaikalta. (Kuva Kangasala, Pakkalan kyläyleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2014, 2013_47: 23)

Havainnot ja toimenpiteet tarkastuksessa 12.11.2014: Tarkastusajankohtana pelto, jonka pohjoislaidasta saviastianpala oli löytynyt, oli sängellä ja kasvoi heinää (kuvat 3 ja 4). Pellolla oli kuitenkin leveydeltään noin 1 m olevia traktorin ajouria, joita pystyttiin pintapoimimaan kohtuullisin havainto-olosuhtein. Pareittain kulkevat ajourat sijaitsivat toisistaan noin 7 m välein. Pintapoiminnassa ei havaittu arkeologisesti mielenkiintoisia löytöjä tai ilmiöitä pellon pinnassa. Pintahavaintojen mukaan pelto näyttää olevan kauttaaltaan savimaata. Alue pellon ja Tursolantien välissä kasvoi heinää ja vaikutti olleen myöhemmän maankäytön kohteena: tienpenkereen lounaispuolisella heinittyneellä alueella oli nähtävissä tiilenpaloja ja alueelle oli tuotu maata.

Kuva 3. Tursolantien löytöpaikka kuvattuna pohjoisesta. Itse löytöpaikka sijaitsee kuvassa vasemmalla näkyvän Tursolantien vieressä olevan penkereen lounaispuolella, pellon reunassa. (Kuva: Kangasala Tursolantie 2014: 1)

Pintapoiminnan lisäksi alueelle kaivettiin yhteensä seitsemän koekuoppaa (40 x 40 cm) topografisesti otollisimpiin maastonkohtiin. Koekuopat kaivettiin alueen

luonnolliseen pohjamaahan, saveen, saakka. Koekuopissa havaittu maannos käsitti savimullasta koostuvan peltokerroksen ja sen alaisen pohjamaan eli saven. Ainoat löydöt koekuopista olivat peltokerroksessa havaitut tiilenmuruset, joita löydettiin koekuopista 1, 2 ja 7.

Tursolantien löytöpaikan tarkastuksessa ei havaittu merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä. Tarkastuksen perusteella näyttää siltä, että Tursolantien saviasiantianpalaa voidaan pitää yksittäisenä irtolöytönä, joka saattaa olla peräisin alueelta tai sen lähistöllä sijainneesta, mutta nyt jo tuhoutuneesta asuinpaikasta.

Kuva 4. Asbestikeramiikan palasen löytöpaikka nuolen osoittamassa kohdassa. Löytöpaikan vieressä, pystyssä olevan lapion kohdalla koekuoppa 1. Kuvattu luoteesta. (Kuva: Kangasala Tursolantie 2014: 2)

Kuvaukset koekuoppien maannoksista. Koekuoppien sijaintitiedot käyvät ilmi kartasta 1:

Koekuoppa 1

0 – 28 cm peltokerros (savimulta)

28 – 40 cm savi

Löydöt: pieniä tiilenpaloja peltokerroksesta. Löytöjä ei otettu talteen.

Kuva 5. Koekuoppa 1.

Koekuoppa 2

0 – 30 cm peltokerros (savimulta)

30 – 40 cm savi

Löydöt: pieniä tiilenpaloja peltokerroksesta. Löytöjä ei otettu talteen.

Kuva 6. Koekuoppa 2.

Koekuoppa 1

0 – 30 cm peltokerros (savimulta)

30 – 40 cm savi

Löydöt: Ei löytöjä.

Kuva 7. Koekuoppa 3.

Koekuoppa 4

0 – 28 cm peltokerros (savimulta)

28 – 40 cm savi

Löydöt: Ei löytöjä.

Kuva 8. koekuoppa 4.

Koekuoppa 5

0 – 29 cm peltokerros (savimulta)

29 – 42 cm savi

Löydöt: Ei löytöjä.

Kuva 9. Koekuoppa 5.

Koekuoppa 6

0 – 27 cm peltokerros (savimulta)

27 – 38 cm savi

Löydöt: Ei löytöjä.

Kuva 10. Koekuoppa 6.

Koekuoppa 7

0 – 30 cm peltokerros (savimulta)

30 – 40 cm savi

Löydöt: pieniä tiilenpaloja peltokerroksesta. Löytöjä ei otettu talteen.

Kuva 11. Koekuoppa 7.

Liite 1. Kangasala Pakkala, Tursolantien löytöpaikan tarkastus 2014. Digitaalikuvaluettelo.

Kuvannut Kirsi Luoto 2014. Kuvat on arkistoitu Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistoon.

Kuva	Aihe	Kuvattu suunnasta	Pvm
1	Pelto, jonka pohjoisreunasta saviastianpala oli löydetty.	pohjoinen	12.11.
2	Saviastian löytöpaikka.	luode	12.11.
3	Koekuoppa 1.	-	12.11.
4	Koekuoppa 2.	-	12.11.
5	Koekuoppa 3.	-	12.11.
6	Koekuoppa 4	-	12.11.
7	Koekuoppa 5.	-	12.11.
8	Koekuoppa 6.	-	12.11.
9	Koekuoppa 7.	-	12.11.

KANGASALA PAKKALA

TURSOLANTIEN LÖYTÖPAIKAN TARKASTUS 2014

KARTTA 1. KOEKUOPPIEN SIJAINTI JA PINTAPOIMITUT ALUEET

Digit. Kirsi Luoto

MK 1: 900

- Kesän 2014 inventoinnissa löydetyn saviastianpalan löytöpaikka
- Koekuopat 1 - 7
- pintapoimittu alue

